

הלכות ציצית סימן ח

טו בקר הגולה

ס' הרא"ש סתה"א
דמנות מנ ע בית
יסף לדעת הרא"ש
ורבנו יוסף

אחת ואחת. והוא הדין *אם (כט) לא היה בדעתו מתחלה (יג) (יג) על פלם, (ל) הניו כמפסיק ביניהם:
הגה וכן (לא) אם פשט הראשון קדם שלבש השני, צריך לחזור (יד) ולברך (ת"ח סימן מה): **יג' הלוכש טלית קטן
ומקרף עליו, וכשהולך לבית הפנסת מתעטף בטלית גדול, צריך (לב) לברך עליו, (לג) "דהליכה
מביתו לבית הפנסת (טו) (טו) *תשיבה הפסק. ואם מתפלל (לה) בתוך ביתו, *אם היה דעתו**

באר היטב

ע"ת ועמ"א: (יג) על פלם. משמע דאשעת ברכה דוקא קפיד שיזכר על פלם, אכל אם ברך ע"ד בגד א' וקדם שהלבישו הביאו לו עוד אחד ונקלף ג"כ עליה ללבושו, חנב לברך שנית על לבישה השנית. וט"ו הניח בע"ע, ע"ש. וע"ת פסק בפשוטות דא"צ לחזור ולברך, וכ"כ פרישה ב"ד סימן ט, ע"ש: (יד) ולברך. מ"א חולק ופסק דא"צ לברך א' דעתו עליו: (טו) **חשיבה הפסק.** שעור ההליכה לכשיהיה חשיבה הפסק הם כ"ב אמה, והוא מדברי חו"ס בפרק א"ב, וביבואו הרמ"א לקטן ס"י קטו. וע"ז בחשיבת בית יצאק ב"ט טו ובט"ו ס"ק י"א ובחשוכת חכם צבי ס"י קכח מה שמטה ע"ז, וע"ז בספר בניתיא מה שפרץ ע"ז. וע"ז במתניא"ר ס"י רכז ובמ"א ס"י קטו ס"ק ג. כתב המ"א: ג"ל דאם שניהם בכתי א' לא חשיב הפסק מתוך לחד, ע"ש. וט"ו פסק, דאפילו הליכה מביתו לכהכ"נ לא הני הפסק, אם לא פסק בברכה אחרים או שח א' מניח תפילין בינתים, א"כ ברכת תפילין הני הפסק בין טלית קטן לגדול, אכל הלוח לחזור והשתנה אינה חשובה הפסק, ויארם אח"כ א"י. וע"ז לקטן סימן רכז לע"ז אם הוא בבכ"ס ושמע קול צעמים וצא וברך, וכתב המג"א שישל ידיו, ולפ"ז צריך לאחר ברכת א"י עד אשר שיקרף ברכת הרעם. וי"ל, ודעת הני ברכה עוברת, וכן מ"ש (בה"ט כס"ו ז בשם רש"ל בנתיב ברכה אחרונה שישל ללקק קנה, ה"ס נ"ג משום דקרב חיל חיבה ק"מ. וע"ז י"ל דגם כאן אם יאחר ברכת א"י לא יצטרך להתבונן בציצית ותפילין, מוטב שיצטרף. וע"ז באש"א ברכה מה שכתב הטעם ששכח לאחר ברכת א"י, וצ"ע, אף בלא"ה י"ל ברכת המג"א, דאפשר דגם הוא סוכר שיקרף אשר יצא תחלה ולא חשיב הפסק בין שחזור ללבש אותם תפילין עצמן, משא"כ במפסיק בברכה אחרת בין לבישת שני בגדיו של ציצית, שפיר חשבו הפסק, וע"ז במג"א ס"ק יח שכתב חלוק זה לענין שנה מקומה בינתים, ע"ש, וע"ז לקטן ס"י נג וסימן טו ב"ב שפירש"א ודפסיק בברכת תפילין

משנה ברוכה

ברכה, וכן הסכים הפרי"מגדים. לכן יזהר כל אדם שלא לשות, ואם דבר אין חוזר ומברך⁽⁴¹⁾, וכל שישן (מט) שיהיה שלא להפסיק הפסק גדול, דאסור לגרם ברכה שאינה צריכה⁽⁴²⁾, וקדלקטן בסימן רטו: **(כט) לא היה בדעתו.** רוצה לומר, שלא היה בדעתו בפרוש, רק (מז) שברך סתמא: **(ל) הניו כמפסיק.** מדסתם, משמע דמנורי אפילו היה (מג) מנחים לפניו כל הבגדים של הארבע גפנות בשעת הברכה, ואפילו הכי צריך לחזור ולברך, דמנורי שהוא רגיל רק ללבש אחת, ועליהן בסתמא אין עולה הברכה לכלם, דהניו בגמלך; אלא אם כן היה דעתו עליהם בפרוש. והוא הדין אם ברך על טלית קטן על מצות כמנהגנו, וקלח מיד הטלית גדול: אם היה דעתו בפרוש לפטר ביעל מצות, אין צריך לחזור ולברך; (מד) ובסתמא, חוזר ומברך, דבסתמא אין דעתו ביעל מצות' פי אם על טלית קטן. אף מקל מקום להתחלה (מט) בנדאי יש לזהר שלא לברך על טלית קטן אם דעתו ללבש תוך הטלית גדול, משום דגם ברכה שאינה צריכה. אם לבש טלית בלא בדיקה ומצא אותה פסול, או שנפסקו ציציותיו אחר-כך ולובש טלית אחר⁽⁴³⁾, *צריך לברך פעם אחרת⁽⁴⁴⁾; אם לא שנה בדעתו בפרוש בשעת ברכה על כל מה שילבש אחר-כך: **(לא) אם פשט.** האחרונים (מו) חולקין על זה וסבירא להו דהפשטה לא הני הפסק לכלי עלמא, ואינו דומה למה שכתב המחבר בסעף יד דהפשטה הני הפסק, דהתם לא היה דעתו בשעת ברכה שישפשטנו ונחור וילבש, אכל הכא היה דעתו בשעת ברכה על לבישת הבגד השני⁽⁴⁵⁾; **יג' (לב) לברך עליו.** אפילו אם תכף תחך לבית הפנסת ולא היית דעתו בינתים קל: **(לג) דהליכה.** (מח) והאחרונים הסכימו דעצם הליכה לא חשיב הפסק⁽⁴⁶⁾, ואף על-פי כן פתבו דצריך לברך על הטלית גדול (מט) משום שגוי מקום. ולפי זה הוא הדין אם שניצא מביתו חזר מיד לביתו ולבש שם הטלית גדול, בשעת ברכה, דהני פדברים שאין שנויין ברכה לאחריהם דשנוי מקום הני הפסק, כמ"ש סימן קעה. וע"ז בסעף קטן שאתר זה: **(לד) חשיבה הפסק.** והט"ו אדם חשש לדעת הסוברים דשנוי מקום לא הני הפסק כנה, על-יבן התמיר שלא לברך⁽⁴⁷⁾, אם לא שנה הבית הנקטת רחוק מביתו⁽⁴⁸⁾, א' שלא היה דעתו בשעת ברכה עם עליו, א' שחשיב דעתו ביניהם: **(לה) בתוך ביתו.** אפילו אם (ז) הטלית קטן

שער השני

(מא) מגן אברהם: (מג) פרי"מגדים: (מד) פרי"מגדים: (מה) ח"י אדם: (מו) פרי"מגדים: (מז) הלבוש ומגן אברהם והג"א ואלה"ה רמ"א: (מח) ע"ת תמיד וט"ו והג"א: (מט) מגן אברהם ואלה"ה רב"ה והג"א והט"ו: (ז) מגן אברהם ופרי"מגדים:

הלכות ציצית סימן ח

מתחלה גם על טלית גדול ולא הפסיק בינתיים בשיחה או בדברים אחרים, אינו צריך לחזור ולברך:
יד *אם פשט טליתו, אפלו היה דעתו לחזור ולהתעטף בו מיד, (לו) צריך לברך בשחזור ויתעטף בו: הגה *וגש אומרים (לו) שאין מקבצין *אם היה דעתו לחזור ולהתעטף בו (אגר סי' לד.) וגש אומרים (לח) דוקא כשנשאר עליו (טו) [טז] טלית קטן, והכי נוהגין (שם). (עין לקמן סימן כה סעיף יב): **טו (ז) *אם נפלה**

פ"י ושבלי הלכות והאגור בשם ספרים צ"ח בשם הרשב"א בשם רבו ור"י בסוף פ"ק בברכות

באר היטב

לא הוי הפסק, ע"ש. ועין בשיורי כנה"ג שהאריך: (טו) טלית קטן. ט"ו כתב, לענין מעשה ודאי ספק ברכות להקל ואין לברך שנית אם היה דעתו לחזור ולהתעטף בו אפלו לא נשאר עליו טלית קטן, כמו שפסק רמ"א סי' כה לענין תפלין באם היה דעתו עליו דא"צ לחזור ולברך, ע"כ. ומ"א כתב: דברי הב"ח עקר, שכתב המפר"ח ארי' בשחזור סתם, לכן כשנשאר עליו טלית קטן עדין לא הוסיף דעתו מן המצוה, ע"ש, משמע נמי באם דעתו לחזור ולהתעטף, אפלו לא נשאר עליו טלית קטן א"צ לברך; ומנה, אם לא היה דעתו ללבש מיד, לא מהני אם נשאר עליו טלית קטן, וצריך לברך, ואז א"צ לבדק הציצית כשחזור ולבושו, מ"א סי' יג ס"ק ה, ועין מ"א סי' נה. ולכ"ע אם פשט טליתו בבקר ונשאר עליו טלית קטן חזרו ולבוש טליתו במנחה, אעפ"י שהיה בדעתו שפשטו בשחרית לחזור וללבש במנחה אפלו הכי צריך לברך, משום דשהיה כ"כ, וכתב בשכנה"ג בהגהת ב"י סי"ה, ע"ש שהאריך: (ז) **אם נפלה טליתו.** בנות כ"ע מורו, דהא נפלה בלא דעת ואזנא לה מצוה, אפלו נשאר עליו טלית קטן לא מהני, כמ"ש בס"ק שלפני זה. ואם נפלה מעל כל הגוף,

שערי תשובה

וכיוצא בו, לא גרע משיחה. ולפמ"ל דעת הח"ש דאיכא דעות שא"צ לברך ברכה, כי כל ספק ברכה להקל, אי"ח בהפסק ברכה הדין פן שא"צ לברך. וכדי לצאת מידי פלגא, יש לעשות כמ"ש לעיל מדברי הח"ש בשם בין החיטה והשיטה, ע"ש: (טז) **טלית קטן.** עב"ט. ודעת הלבוש בשלחן ערוך, וכ"כ בשם הנ"צ ושכנה"ג שחזור וברך אפלו נשאר עליו ט"ו. והרד"ק דעת מירי פלגא בנה א"א לו לעשות התקנה של הח"ש שכתבתי לעיל, דכיון שזמור כמש"ך זמן תפלה א"א שיסיף דעתו ממזנת לבישת השל"ח; וכ"כ בח"ש שם אהיה דמהר"ם, שאם היה לובש הט"ק ומברך עליו לא היה אפשר להסיח דעתו כלל מלבוש ט"ג, דהוי כחייב אצלו להתעטף בו בשעת תפלה, ולא היה יכול לעשות כ"כ הפסק ביניהם כדי לגרם ברכה שא"צ, הא אם היה אפשר לו להסיח דעת שאינו רוצה ללבש טלית עוד, אין זה גורם ברכה. ולכן נראה שיהיה לעשות לכן בשעת ברכה ולגמור בדעתו שלא הפטר ברכה זו רק לבישה הראשונה לבד, ואז אינה פוטרת מפשיטה ואולי אף שדעתו לחזור וללבש ויש עליו ט"ק, ולענין שכתב בח"ש בשם הפר"ח שהבאתי לעיל ס"ק יב. ואף שכתב שראו בה נקנא וכי' דלא מהני מה שכתב, הינו לפי שהמקנים לטחט לקניו ומכון לשתקם לא מהני מה שכתב שאין פוטר שישטו בברכה זו, אכל בנה שפיר י"ל שאין מברך רק על מעשה לבישה זו, ואם ישטו ויחזור וללבש, פנים חדשות באו לכאן. ולדעת דמלקא יש להפסיק גם כן באישות הנה נגורם ברכה שא"צ, דמוטב להכניס עצמו לספק זה מלכנס בספק שנעמד לברך, וכן אני נוהג. ומי"מ הואיל וזמנין דמתרמי שצריך לפשט כשעומד בתפלה במקומות שאינו רשאי להפסיק, לכן אני נוהג בדעתי שלא יפטר הברכה כשאצטרך לפשט כשעה שיש רשות להפסיק דבריו, ואז טרם לבישה אני מסיק באיזה מלות וחזרו ולבוש בברכה. ומי"מ פשארע שצריך לפשט במקום שאין רשות להפסיק, יהיה כח הברכה הראשונה עומדת במקומה כיון שפושט ע"מ ללבש מיד, וגם נשאר עליו ט"ק, ומהני לצאת ידי ברכה ולבישה שנית, עכ"פ לדעת הנ"מ"א ודעתו. ומי שנוהג פן כמה פעמים לכן בשעת ברכה לשם קדו, אף אם אינו מכון א"ח ונושאה הברכה בכתם, מסתמא ע"ד מנהגו הוא מברך. ודין המקומות שאינו רשאי להפסיק וברא בהלכות ק"ש בעוה"מ. ועין בשו"ת בית יעקב סי' טז שאם דר בחדר הסמוך לביית הכנסת שאין בהלוח כ"כ אמה, אין ההלוח הפסק, ע"ש; אף כמג"א מברך דדוקא אם שניהם בבית אחד לא חשיב הפסק מתוך לחזר, ע"ש ובשו"ת ח"צ. וכתב בשו"ת פני יהושע כתי"י סי' ו, כמה שרצה חכם אחד לפרש דברי השו"ע שפסקתם בפושט מיד לכנס לבה"ס כו', הינו שפסקתם לא נכנס אלא חזר ולבש מיד, אכל נכנס צריך לברך, פדאיחא בגמרא, והפ"י ז"ל דחה דבריו דאפלו נכנס קאמר הטור, לפי שדעתו ללבשו מיד ביציאתו אפשר שאין צריך לברך, ע"ש, וכן דעת כל האחרונים לפי דעת הטור:

באר הגולה

הטלית גדול לפניו בשעת ברכה. ולפלא על מפרשי השלחן ערוך שלא בארו כל זה: * **אם פשט טליתו וכו' צריך לברך וכו'.** עין במשנה ברורה בזה שכתבנו: ועין לעיל בסעיף קטן ל"א, ודעתו דמוטב שם מהמגן אברכים דאם בשעת הברכה היה דעתו שיפשוטנו ויחזור וילבשנו, לכלי עלמא אין צריך לחזור ולברך. וזהו לעניות דעתי העצה היעוצה שיכול לצאת בנה כל הדעות, שיכונן בשעת ברכה שאם יצטרך לפשטו שחזור וילבשנו. ועין בשערי תשובה: * **וגש אומרים שאין מקבצין וכו'.** עין במשנה ברורה בזה שכתבנו דאם לא לבשו מיד, אז צריך לברך לכלי עלמא בכל גווי. ועין בספר ארצות החיים בשם מהמגן אברכים קול אלהים, דל"ו. ויצא מבית המרחץ צריך ברכה שנית על הטלית קטן, דאיכא הפסק גדול⁵⁴, והביא פן בשם רבני קשישי דירושלים, עכ"ל. והעולם אין נוהגין לזהר בזה; ואפשר ששעמם דלא שרף בזה הסח הדעת, שפברך הוא לחזור וללבש את בגדיו⁵⁵, ולקאורה נראה דלא מהני בזה אפלו אם יכון בבקר בעת הברכה שיפשוטנו ויחזור וילבשנו, כיון דמשמע הפסק אחיזן עלה. ואפשר לומר, דכשפסק לזה בעת ברכה בבקר לא שרף בזה הפסק בין הפשיטה והלבישה, דהברכה קאי על לבישה השנית; תדע, דמשמע מהמגן אברכים דעצה זו מהני אפלו להביית יוסף דסבירא לה דחקף שפשט אונדא לה המצוה, ולא מהני מה שנהיה דעתו לחזור וללבשו, ועל כרחק משום דהברכה קאי על לבישה השנית. ואפשר לחזות דסבירא לה דעל ידי הפונה שפסקו לזה בשעת ברכה מהני אחר כך סמיכת הפשיטה להלבישה, וצריך עיון. והנה מדברי הב"ח בסימן זה משמע דמרחץ לא חשיב הפסק לגבי טלית קטן, ואולי יש לחלק בין אף שהיה הרבה לא, והפ"ח ארי' דלא שקה. ויותר טוב שיכונן בבקר בעת הברכה שלא הפטר בברכה זו להטלית קטן רק עד שיפשוטנו בבית המרחץ⁵⁶, ואז יוכל לברך אחר כך לכלי עלמא⁵⁷.

ועין בשערי תשובה: * **אם היה דעתו לחזור ולהתעטף בו מיד, (לו) צריך לברך בשחזור ויתעטף בו:** הגה *וגש אומרים (לו) שאין מקבצין *אם היה דעתו לחזור ולהתעטף בו (אגר סי' לד.) וגש אומרים (לח) דוקא כשנשאר עליו (טו) [טז] טלית קטן, והכי נוהגין (שם). (עין לקמן סימן כה סעיף יב): **טו (ז) *אם נפלה**

משנה ברורה

לבש בחדר זה והטלית גדול בחדר אחר, דשני מקום לא הוי מחדר לחדר⁴⁹ כיון דהיה דעתו לזה⁵⁰, ויבדלקמן בסימן רעג סוף סעיף א. ומה שכתב בשיחה' הוא אפלו (נא) תבה אסת⁵¹, ועין לעיל בסעיף קטן כח כמה שכתבנו בשם האחרונים לדינא: **יד (לו) צריך לברך.** אפלו נשאר עליו טלית קטן, ואפלו אם חקר נתעטף בו ולא שנה מקומו כלל בינתיים, דהפשיטה גופא הפסק הוא בזה. ועין לעיל בסימן זה, סעיף קטן לא, מה שכתבנו שם: (לו) **שאין מקבצין.** אפלו אם בעת הפשיטה לא נשאר עליו טלית קטן, (נב) וכן פסקו האחרונים. וטעם הי"ש אומרים הוא, דכיון דבעת הפשיטה היה דעתו חקר ללבשו, וכן עשה, לא הוי הפשיטה הפסק⁵²; ואפלו אם שנה מקומו בינתיים, כגון שפשט אותו לכנס לבית הכסא וכל כיוצא בזה, לא הוי השנוי מקום בזה הפסק, כיון שחזר ולבש אותו טלית עצמו. ואינו דומה למה דהסכימו הפוסקים בסימן כה [בסעיף יב], ועין שם במשנה ברורה] דאם פשט תפלין אדעתא להכנס לבית הכסא הוי הפסק על ידי זה, דשאני התם כיון דבית הכסא אסור בתפלין הוי הפסק גמור⁵³, מה שאין כן בטלית דמדינא אינו אסור, רק דאינו נכון לעשות פן, על כן לא הוי הפסק על ידי זה. ודע, (נג) דאם בעת הפשיטה לא היה דעתו ללבש מיד רק אחר איזה זמן, אף שאחר כך חזר ונתעטף בו מיד, לכלי עלמא צריך לחזור ולברך ואפלו אם נשאר עליו טלית קטן, דחקף שפשטו אונדא לה המצוה. והוא הדין להפך: אם בעת הפשיטה היה דעתו ללבש מיד, ואחר כך נשתמא (נד) איזה זמן והסיח דעתו, קטן: (לח) **דוקא כשנשאר.** האחרונים פסקו בהיש' אומרים הנה, אף (נה) דמסקי דהיש' אומרים הנה לא ארי' רק כשפשט הטלית

שער הציצין

(נא) אלהי רבה לקמן בסימן ו' ותבואות שור' ביורה דעה בסימן יט: (נב) ה"פ והעלת ממיד והט"ו והאליה רבה ושאר' אחרונים: (נג) מגן אברכים והג"א: (נד) הג"א, ע"ש דחב דדוקא אם מחזיר מיד: (נה) ב"ח ומגן אברכים והג"א:

הַלְבוּת צִיצִית סִיָּמָן ח

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק לה]

53 והוסיף שם (סי' כה ס"ק מז) בטעם הדבר, שכיון שאסור להיכנס לבית הכסא בתפילין, אם כן נדחה האדם ממצות תפילין באותו זמן.

דְּשֵׁנִי מְקוֹם לֹא הָיוּ מְחַדְרֵי לְחָדְרֵי (49) כִּינּוּן דְּהִקָּה לְנֶהְיֶה וְכִי, וְמָה שֶׁקָּתַב 'בְּשִׁיתָה' הוּא אֶפְלוּ תְּכָה אֶתְתִּי (51).

[ביה"ל ד"ה יש אומרם]

דְּלִפִּי נָה, הוּא יוֹצֵא מִבֵּית הַתְּרִחָץ צִרִיךְ בְּנֶכְה שְׁנִית עַל הַשְּׁלִיתִי קֶטֶן, דְּאִיָּא הַפֶּסֶק גְּדוּלָּה (54).

49 ולענין יציאה מחדר לחדר אחר באמצע אכילתו, כתב בביה"ל לקמן (סי' קעח ס"א ד"ה בבית) שיש לחוש לדעת האחרונים שלא לעשות כן אם לא היתה דעתו לכך מתחילה. ומ"מ בדיעבד אין צריך לחזור ולברך משום שזו ספק, וספק ברכות להקל.

54 ובזמנינו, שאין רגילות לשהות במרחץ זמן רב, הורה הגרש"ז אויערבך (שיח הלכה אות סג) שאין השהייה במרחץ נחשבת להפסק, ודברי המשנ"ב לא נאמרו אלא על מרחצאות של זמנם, שרגילים היו לשהות בהם כשעתים או שלש.

והיוצא מביתו באמצע אכילתו לחדר מדרגות מקורה המשותף לכל דיירי הבנין, ועומד במקום הסמוך לפתח ביתו ומיוחד לשימוש, דעת הגר"ש אלישיב (שבות יצחק ברכות פ"ב ס"ד ס"ק ב) שאינו נחשב ששינה מקומו להצריכו ברכה חדשה, אבל אם יצא למקום המשותף לכולם שאינו מיוחד לו, הרי זה שינוי מקום. מאירך, דעת הגרש"ז אויערבך (שם) שגם אם יצא למקום המשותף לכולם שאינו מיוחד לו, אין זה שינוי מקום. וכן דעת הגר"נ קרליץ (חוט שני שבת ח"ד פפ"ה ס"ק ח) שיציאה לחדר מדרגות שהוא תחת גג אחד עם ביתו אינה נחשבת שינוי מקום. וראה מה שכתבנו לקמן סי' קעח ס"ק יב.

ובשו"ת שבט הלוי (ח"י סי' ב) הביא את לשון השו"ע הרב (סכ"ד) שרק בהפסק של כמה שעות יש לברך על הטלית שנית, ותמה בדבר, מדוע הפסק של שעתים נחשב הפסק, ואילו הפסק של שעה אחת שהוא גם כן זמן גדול, לא יהיה הפסק. מאירך, בשו"ת אור לציון (ח"ב פמ"ד תשובה י) כתב שלאחר חצי שעה כבר נחשב לשהייה מרובה וצריך לברך.

[ביה"ל שם]

וְהַעוֹלָם אֵין נוֹהֲגִין לְנַהֵר בְּנֶה; וְאֶפְשֵׁר שֶׁשְּׁעָמָם דְּלֹא שִׁיף בְּנֶה הֶסֶח הַדַּעַת, שֶׁקָּרָח הוּא לְחֹזֵר וְלִלְבָשׁ אֶת בְּגָדָיו (55).

50 ולענין מי שרגיל לצאת באמצע אכילתו מחדר לחדר אחר ששניהם נמצאים תחת גג אחד, דעת הגרש"ז אויערבך והגר"ש אלישיב (שבות יצחק שם) שגם אם לא חשב על כך בשעת הברכה, דינו כאילו חשב על כך, ואפילו אם יוצא לחדר שאין אוכלים בו כגון בית הכסא, אינו כמשנה את מקומו שצריך לחזור ולברך. וראה מה שכתבנו לקמן סי' קעח ס"ק ג.

55 ולענין הישן בצהריום, כתב במשנ"ב להלן (סי' מב) שיש דעות בפוסקים אם נחשב היסח הדעת, על אף שגם שם לכאורה דעתו לחזור וללבושו, ואולי כאן זה שונה כיון שמוכרח לחזור וללבושו.

51 בביה"ל לקמן (סי' כה ס"ט ד"ה ואם) כתב בשם החיי אדם להסתפק אם שיחה של תיבה אחת או שתיים נחשבת הפסק, ותמה עליו ממה שמבואר ברא"ש בהלכות קטנות, שאם ענה אמן בינתים על איוו ברכה ששמע צריך לחזור ולברך. ואף על פי שלענין ספירת העומר כתב לקמן (סי' תפט ס"ק לב) שהטועה במנין הימים, ועדיין הוא תוך כדי דיבור, אינו חוזר ומברך, ביאר הגרש"ז אויערבך (שו"ת מנחת שלמה ח"א סי' יח אות ב), שכיון שעדיין עוסק הוא במעשה הספירה, אין זה נחשב הפסק.

[ביה"ל שם]

וְיִתְרֵי טוֹב שֶׁיִּזְכֶּן בְּפָקֵד בְּעַת הַבְּרָכָה שֶׁלֹּא תִפְטַר בְּבְרָכָה זוֹ לְהַשְׁלִיתִי קֶטֶן וְקַעַד שֶׁיִּפְשְׁטֵנוּ בְּבֵית הַתְּרִחָץ (56), וְאֵז יִזְכֵּל לְבָרֵךְ אֶתְתִּי עֲלֵמָא (57).

56 וכן לענין ברכות התורה, מבואר במג"א (סי' מז ס"ק יב, ובהקדמה לסי' תצד) שיכול להתנות שלא תועיל הברכה אלא עד זמן מסוים. וכמו שביארו בדבריו הנשמת אדם (כלל ט אות ג) והגרש"ז אויערבך (שו"ת מנחת שלמה ח"א סי' יח אות ח), אלא שבמשנ"ב לגבי ברכות התורה לא הזכיר עיצה זו. והורה הגר"ש אלישיב (שבות יצחק ברכות פ"ב ס"א ס"ק ה, ופניני תפילה עמ' מד) שהנעור כל הלילה לא ישתמש בעיצה זו, אלא יעשה כמו שכתב המשנ"ב לקמן (סי' מז ס"ק כח) שישמע את הברכות מאחר, או שיכוון לצאת בברכת 'אהבה רבה'.

[משנ"ב ס"ק לו]

לֹא הָיוּ הַפְּשִׁיטָה הַפֶּסֶק (52).

52 ובשיעור הזמן שלאחריו צריך לחזור ולברך כשלוש שוב את הטלית שפשטה, כתב השו"ע הרב (סי' ח סכ"ג כד) שהוא שתיים או שלש שעות. והגרא"ל שטיינמן (מוריה קובץ כג עמ' ק"ט) הביא מעשה מהחזו"א שהוריד את טליתו בהפסקה ביום הכיפורים, וההפסקה נמשכה לפחות שתיים וחצי, ולאחריה הסתפק אם צריך לחזור ולברך, ולא בירך.

[משנ"ב שם]

דְּשֵׁאֲנֵי הַתָּם כִּינּוּן דְּבֵית־הַכֶּסֶא אֶסוּר בְּתַפְלִין הָיוּ הַפֶּסֶק גְּמוּרָה (53).

57 וכן אותם האנשים ההולכים בשבת לאחר התפילה כשהם מעוטפים בטלית לסעודת שבת בבית אחרים, ופושטים אותה בשעת הסעודה, ולאחר הסעודה לובשים אותה שנית, כתב בשו"ת שבט הלוי (ח"י סי' ב) שיכוונו בבוקר בעת הברכה שלא תפטר ברכתם את הטלית אלא עד שעת הסעודה.

הַלְבוֹת צִיצִית סִימָן ח

טז באר הגולה

ק בית יוסף
ר תשובות הרא"ש
קלל ב סימן יג
מנהיג דמנחות מג
ש (הקמת סימני
מהלכות ציצית)
[שו"ת הרא"ש שם]
ת הנקב"ם שם

טליתו (לט) שלא במתכונן וחוזר ומתעטף, (מ) צריך לברך; והוא ששפלה בלה, אכל אם לא נפלה בלה, (מא) אף-על-פי (יח) [יח] ששפלה רבה, אינו צריך לברך; טז ה' הלן בטליתו בליזה, (מב) צריך לברך עליו (יט) בבקר אף אם לא פשטו. ש' טוב למשמש בו בשעת ברכה: וכן (מג) יעשה מי שלובש טליתו קדם שאיר היום (הגהות מימוני בשם ס' התרומה, הסמ"ג וסמ"ק ומדרכי בהלכות תפילין): יז תתפסה בבקר שהוא חזק בציצית ולא הטיל בו ציצית, בטל (כ) (מד) מצות ציצית:

שערי תשובה

[יח] ששפלה. עכ"ט. ומ"ש בשם ה"ק"ט ימשך הברכה בו, נראה דמרי שקורב להגיע להטלית בהליוך פחות מכ"ב אמות והוא באוקה חדר, ואם לא מוטב שסיים למדין חצרו' וכשילבש טלית וברך. דינו. ומ"ש בשם שיורי כנה"ג בהניחוהו אחרים עליו, ע"ש דמדתה למי שלא היו יצוי נזיות המבאר בסעף י'. ומ"ש בענין פרישת הטלית על חסן ובלה, כתב בשבות-יעקב: לקח טלית שאולה, ע"ש שכתב שאפלו מיד דמחזי בשאולה הונו לתפלה, אבל בשביל צניעות יצלות להודיע או כה"ג פטור. ובפרי-האדמה ח"א כתב שנהגין שמברך והסתן מתעטף בתחלה ואח"כ יאחו הקנה ומשיכו עליו; ולפי שבמדינתו אין מנהג זה, קצתו. וכתב בספר מצל מאש (המתקרב לספר אידת) סי' יד שפ"א תגנו לו טלית להתעטף, וקדם הענייה בא שמש בחכ"ג ונסתף מיד באמרו שבא בעל הטלית ובקש טליתו, ונתן לו אחר, יש להספיק אם צריך לברך שנית; והביא שם מידו תרמו"א א' שפלו מידו, המבאר בסי' יז, ומ"מ העלה שספק ברכות להקל:

באר היטב

אעפ"י ששארנה בידו צריך לברך, דאנא לה מצותה, דמצות עטוף בגוף, מ"א: (יח) ששפלה רבה. ט"ו חולק אפי' בנפלה רבה צריך לחזור ולברך, דומיא דתפילין אם נשטפו רבן ממקומן דצריך לחזור ולברך, ע"ש. מי שלקח הטלית להתעטף בשתי יצוי, וכשהגביה הנדים לעטף נשאר הטלית בידו האחת, א"צ לברך שנית, שיורי כנה"ג בהקתה כ"י סי"ט. מי שנטל טלית להניחו וברך עליו, וקדם שסיים הברכה נאבד מידו, ימשך הברכה ויחל למקום הטלית ויסים הברכה, הלכות קטנות ח"ב סי' קנב. מי שהנה מתפלה תפלת י"ח ונפל טליתו מעליו, ובעוד שהנה מתפלה הניחוהו אחרים עליו, קש"ס תפלתו למשמש בציצית וברך, שיורי כנה"ג סי' קע"י. במקום שנהגים שמשליכין טלית על התנאים והתפלות בעת החתונה, צריך הסתן לברך על הטלית ברכת ציצית, ע"ח וכ"כ בשכנה"ג סי"ה, והינו לפי צדדי דינים המבארים בסי' זה כמבאר שם, ע"ש. ובתשובת גנת-נרדים חלק א"ח קל"א וקל"ב להגן ולא לכבוד ולרומם, א"צ לברך, ע"ש. והמתבר וראתון סותר דבריו של המחבר גנת-נרדים ופסק דצריך לברך, וכן בעל ה"ק"ט ח"א סי' כ"ב פסק ג"כ דצריך לברך, וכ"כ בתשובת שבות-יעקב ח"ב סימן כג, וסיים שם דלצאת כל הערות יטל טלית שאולה, עין שם: (יט) בבקר. ב"ח נט"ו חלקו ופסקו דא"צ לברך בבקר (כיון דכסות יום חזק אף בליזה להרא"ש, א"כ לא הוי לה שעת פטור קלל, וכן כתב בספר זכרון להגאון מהר"י הכהן). ומ"מ כתב, טוב לפטור אותה בטלית-גדול, ועין בשכנה"ג שהאר"י. כתוב בנדרשת מהר"ם מינץ: הנישן ביום לא יסלק מעליו הטלית-קטן, רק יקשה בו בשעת שנה, וכשילובשו א"צ ברכה, וכנה יוצא מכל הספקות: (כ) מצות ציצית. דציצית חובת גברא לענין זה שאם נתפסה בטלית אז חל עליו החיוב, עין סימן יז:

באר היטב

הוא חוזרים בנה. על-פני סנדקי שתופס תלמד למול ומתעטף בציצית, אם הטלית שאולה לא יברך עליו ויברך לממן בסימן יד ב"ט"ו שם, ע"ש במשנה ברורה]. ואם הטלית הוא שלו: אם אחר התפלה בעת הפשיטה הנה דעתו ללבוש ולא שנה הרבה ביניהם, אין צריך לחזור ולברך אפלו הנה שנוי מקום, כגון שהמילה הנה בפיח; ואם לא הנה דעתו ללבוש, לא מהני אפלו המילה הנה במקום התפלה, ואם הסיירו סתמא, תלוי באם נשאר עליו טלית קטן, אין צריך לחזור ולברך על הטלית-גדול, ואם לאו, חזר ויברך בכל צוני. ואם קפלו והניחו בתוך כיסו הוי כמו שפשט אותו בפרוש: על דעת שלא לחזור וללבוש, וצריך אחר-כך לחזור ולברך בכל צוני:

משנה ברורה

הנה בסתמא, לכן אמרין דאם נשאר עליו טלית-קטן עדין לא הסיח דעתו מן המצוה, ובאם לאו, מסתמא הסיח דעתו; אבל אם הנה דעתו בפרוש לחזור וללבוש מיד, אין צריך לחזור ולברך כשילובשו מיד אפלו אם לא נשאר עליו טלית-קטן, וכן להפך לא מהני ה' טלית-קטן, וכמו שכתבנו למעלה. ונראה דאם פשט אותו בתוך התפלה, אפלו בסתמא, הוי כמו שפשט אותו על דעת לחזור; וכן אם קפלו והניחו בתוך כיסו הוי כמו שפשט אותו בפרוש על דעת שלא לחזור: טו (לט) שלא במתכונן אפלו למה דפסקו דבהסיר טליתו על דעת להחזירו אין צריך לברך, כנה גרע יותר, דהא (טו) נפלה בלא דעת ואנא לה מצותה, ואפלו (טו) נשאר עליו טלית-קטן לא מהני: (מ) לובשו מיד. ואם נפל ממנו באמצע תפלת י"ח והחזירוהו אחרים עליו⁶⁰, (נט) קש"ס תפלת י"ח למשמש בציצית וברך⁶⁰: (מא) אף-על-פי ששפלה רבה. ה"ט"ו ואליה רבה חולקין על זה, וגם הגר"א מצדד לדברי ה"ט"ו. ולכלי עלמא אם נפל מעל כל הגוף אף-על-פי ששארנה בידו (ס) צריך לברך, דאנא לה מצותה, שעקר מצות עטוף הוא בגוף. אם ברך על הטלית ונפל מידו קדם שנתעטף בו והגביהו ולבשו, (סא) אין צריך לברך שנית. ואפלו נפסלו אז ציציותיו והיה לו ציצית מזמנים ותקנם מיד, (סב) אין צריך לברך שנית, דכיון שעדין לא עשה מצותו לא הסיח דעתו⁶⁰ וכמו בתפילין לקמן בסימן כה סעף יב עין שם ב"ט"ו סעף-קטן יב]. ומי שלקח טלית להתעטף בו והתחיל לברך עליו, וקדם שסיים הברכה לקחוהו ממנו, ותפילין לפניו, יכול לסיים הברכה "אשר קדשנו במצותיו וענינו להניח תפילין" ויוצא בנה⁶¹ [ה"ק"ט סימן קנ"ג]⁶², והארצות-החיים הספים עמו [הלכה]: טז (מב) צריך לברך⁶³. דקניא לן לילה לאו זמן ציצית הוא והוי הפסק. (סג) ויש חולקין בנה, כיון דכסות יום חזק אף בליזה לדיעת מקצת הפוסקים, ויברך לממן בסימן יח: ופסק ברכות להקל. ומפל מקום נכון לכונן לפטור אותה בטלית-גדול. וכל זה כל זמן שלא פשטו, אכל אם פשטו על דעת שלא ללבוש תקף, צריך לברך אחר-כך כשילובשו לכלי עלמא. ומפל מקום (סד) לכתחלה אין נכון לעשות עצה זו כדי שיתחייב בברכה לכלי עלמא, משום ברכה שאין צריכה לדיעת הפוסקים⁶⁴. הנישן ביום (סה) שנת הצדקה ומסיר מעליו הטלית-קטן, יש דעות בין הפוסקים אם זה בכלל הסח הדעת⁶⁵, על-פני מהנכון שעל-כל-פנים יקשה בו בשעת השנה, וכשילובשו אחר-כך אין צריך ברכה לכלי עלמא⁶⁶: (מג) יעשה. עין ב"ט"ו שקתב דהאי [וכן] אינו מדקדק, דכנה צריך מדינא למשמש בבקר כשהוא מקרב על הטלית: יז (מד) מצות ציצית. דציצית חובת גברא לענין זה, שאם נתפסה בטלית אז חל עליו החיוב, עין סימן יז:

שער הצינור

(כו) מגן-אברקה: (לו) פשוט: (מ) בית-יוסף: (נב) שני כנסת הגדולה: (נ) מגן-אברקה: (סא) אליה רבה בשם שני כנסת הגדולה, ותמיה על באר היטב שלא העתיק רק ראשית דבריו: (סב) ארצות-החיים: (סג) ב"ח נט"ו ואליה רבה: (סד) פרי-מנחים: (סה) שני כנסת הגדולה בשם הר"ם מינץ: